

Програма відновлення фінансової інклюзивності в Україні

Довідник
Серпень 2024

Зміст

<u>Вступ</u>	<u>3</u>
<u>Ключові особливості та критерії відповідності</u>	<u>4</u>
<u>Процес подання заявки</u>	<u>5</u>
<u>Перелік партнерських фінансових установ (надалі – «ПФУ»)</u>	<u>6</u>
<u>Список контактів</u>	<u>7</u>
Додаток 1: Визначення вразливої групи субпозичальників, що застосовується ЄБРР у межах Інвестиційної рамкової програми для України (UIF)	8-9
Додаток 2: Обмеження	10

Вступ

Програма відновлення фінансової інклюзії в Україні (надалі – Програма) була запущена ЄБРР та Європейською Комісією у липні 2024 року в межах Інвестиційної рамкової програми для України (ІРПУ). Мета Програми – сприяти кредитуванню мікро-, малих і середніх підприємств (ММСП) шляхом зниження кредитних ризиків та заохочення місцевих фінансових установ-учасниць (ПФУ) до надання нових субпозик приватним ММСП, включаючи ті, які серйозно постраждали від війни в Україні. Очікується, що принаймні 25% усіх субпозик за Програмою отримають представники вразливої групи субпозичальників, як зазначено у Додатку 1.

Програма розширює можливості ЄБРР щодо надання ФУУ в Україні механізмів розподілу ризиків портфеля (РРП) без фінансування*. Ці механізми підкріплені [гарантією ЄС](#) з обмеженням щодо перших збитків, [яка покриває до 140 мільйонів євро](#) потенційних збитків ЄБРР за субпозиками з розподіленим ризиком. Очікується, що в поєднанні з власними ресурсами ЄБРР ця гарантія дозволить підтримати [850 мільйонів євро нових субпозик приватним ММСП](#) в Україні до 2026 року.

Програма охоплює широкий спектр субпозик, серед яких обігові кошти, інвестиційні кредити, лізингове фінансування та платіжні гарантії, при цьому перевага надається секторам, які сприяють продовольчій та енергетичній безпеці України. ПФУ та їхні ММСП-субпозичальники отримають [до 50% покриття кредитних ризиків від ЄБРР](#), що покращить кредитоспроможність кредиторів та доступність кредитів для кінцевих позичальників.

Програма відповідає цілям ІРПУ щодо мобілізації приватних інвестицій для відновлення, реконструкції та модернізації України, стимулювання економічного зростання і довгострокового процвітання. Вона також спрямована на подолання соціальних, економічних та екологічних наслідків російської агресії проти України, сприяє соціальній і територіальній єдності, стійкості й інтеграції України в європейські та світові ринки, наближуючи її до членства в ЄС.

На додаток до розподілу ризиків за Програмою, ММСП - субпозичальники, які інвестують у довгострокові, переважно «зелені» субпроекти, що відповідають вимогам ЄС (екологічно чисті проекти, включаючи інвестиції у виробництво відновлюваної енергії та енергоефективність), матимуть право на отримання технічної допомоги та грантової підтримки (інвестиційні стимули, що покривають від 10% до 30% інвестиційних витрат) у межах програми [«Кредитна лінія ЄБРР-EU4Business зі стимулами»](#) (докладну інформацію можна знайти в окремому посібнику з цієї програми).

*Станом на кінець першого півріччя 2024 року ЄБРР надав 25 механізмів РРП без фінансування (відомих як «Гарантії продовольчої безпеки» і «Гарантії забезпечення стійкості та джерел засобів для існування») 12 ПФУ в Україні, підтримавши 1,2 мільярда євро нових субпозик з 2022 року. Ці проекти вже дозволили надати українським підприємствам понад 5000 нових субпозик.

Ключові особливості та критерії відповідності

Ключові особливості:

Розмір гарантії ЄС	140 мільйонів євро
Цільовий розмір портфеля субпозик ММСП, що покриваються гарантією	850 мільйонів євро
Частка ризику ЄБРР	до 50% за кожною субпозикою
Термін дії гарантії	до 5 років з моменту надання субпозики / включення до портфеля, що покривається гарантією
Термін підписання та включення субпозик до портфеля, що покривається гарантією	до червня 2026 року

Основні критерії відповідності:

Гип	Критерій відповідності
Вимоги до ФУУ в межах Програми	✓ щонайменше 25% усіх субпозик мають бути надані представникам вразливої групи субпозичальників (як визначено у Додатку 2) ✓ не більше 30% субпозик, що покриваються гарантією, повинні мати договірний термін менше 24 місяців
Вимоги до субпозичальників	✓ щонайменше 80% усіх субпозик, що покриваються гарантією, мають бути надані мікро-, малим або середнім підприємствам (ММСП). Решта 20% субпозик можуть бути надані субпозичальникам, які відповідають критеріям ММСП (за винятком кількості працівників): ○ ММСП визначаються як приватні підприємці та компанії з кількістю працівників менше 250 осіб; річним оборотом менше 50 мільйонів євро або загальними активами менше 43 мільйонів євро. Детальні критерії див. за посиланням: http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/smedefinition_en ✓ бути зареєстровані та працювати переважно в Україні; ✓ мати хорошу кредитну історію та відповідати звичайним критеріям оцінки фінансування ПФУ;

-
- ✓ дотримуватися чинного національного законодавства України у сфері охорони навколишнього середовища, соціальної сфери та охорони праці, а також Екологічної та соціальної політики ЄБРР;
 - ✓ не перебувати під санкціями та не використовувати субпозику для фінансування діяльності, що обмежена ЄБРР (див. Додаток 2).

Максимальна
сума субпозики

Максимальна сукупна основна сума всіх субпозики, що можуть бути надані ПФУ кожному субпозиціональному (або групі пов'язаних субпозиціональних, які перебувають у спільній власності та/або під спільним контролем) у межах Програми, не повинна перевищувати суми в еквіваленті 5 000 000 євро, виданої однією або кількома субпозиками.

Процес подання заявки

Для ПФУ:

- Як отримати фінансування ЄБРР: Співпраця з ЄБРР
- Співпраця ЄБРР з фінансовими установами: Фінансові установи
- Детальна інформація про проєктний цикл Банку: Як фінансуються проєкти ЄБРР

Для потенційних субпозичальників – ММСП:

1. **Перевірка відповідності та підготовка документації:** – Переконайтеся, що ваш бізнес відповідає критеріям участі в Програмі та зберіть відповідні підтверджуючі документи, актуальні фінансові звіти й деталі субпроєкту, що отримає фінансування.
2. **Звернення до партнерської фінансової установи** – Зверніться до ПФУ, яка впроваджує механізм розподілу ризиків портфеля ЄБРР, та обговоріть потреби у фінансуванні й відповідність вимогам.
3. **Подання заявки на позику** – Подайте заявку на субпозику, включаючи специфікацію субпроєкту та будь-яку підтверджуючу інформацію, як того вимагає партнерська фінансова установа.
4. **Оцінка та схвалення субпозики** – Партнерська фінансова установа-учасниця оцінює заявку та проводить процедуру перевірки (due diligence). У разі схвалення, субпозика структурується за підтримки механізму розподілу ризиків ЄБРР.
5. **Отримання фінансування та реалізація субпроєкту** – Після схвалення отримайте субпозику, реалізуйте профінансований субпроєкт та дотримуйтесь вимог щодо звітності й погашення, викладених у договорі субпозики (включаючи вимоги ЄС-ЄБРР у межах Програми).

Список ФУУ

ПФУ, які отримають ліміти розподілу ризиків ЄБРР у межах Програми відновлення фінансової інклюзивності у 2024 році:

ПФУ, які впроваджують механізми розподілу ризиків портфеля ЄБРР в Україні та можуть приєднатися до Програми відновлення фінансової інклюзивності в майбутньому:

Список контактів

Контактна інформація ПФУ, які впроваджують механізми розподілу ризиків портфеля ЄБРР:

<https://www.ebrd.com/work-with-us/financial-products-for-Ukrainian-SMEs.html>

Додаток 1: Вразливі групи субпозичальників

У межах програм фінансування ЄБРР в Україні, що впроваджуються через посередників, у межах Інвестиційної рамкової програми в Україні та пов’язаних з нею ініціатив, до вразливої групи субпозичальників належать ММСП, які є вразливими особами, або ММСП, в яких більша частка належить таким вразливим особам, або такі, що залучають вразливих осіб, частка яких становить щонайменше 10% їхнього постійного персоналу, або ведуть бізнес, який допомагає вразливим особам, де на цю категорію припадає понад 10% клієнтів або доходів субпозичальника.

#	Категорії вразливих осіб	Визначення
1	Субпозичальники, які постраждали від знищення та/або втрати активів унаслідок війни в Україні *включаючи субпозичальників у межах «Вікно відродження підприємства» («ERW»)	Субпозичальники, які постраждали від знищення та/або втрати активів унаслідок російської воєнної агресії, за умови, що вартість пов’язаних з війною втрат чи збитків дорівнює або ж перевищує 15% прийнятної субпозики (субпозики), наданої такому субпозичальнику у межах Програми.
2	Ветерани війни та члени їх родин * включаючи субпозичальників у межах «Вікна реінтеграції ветеранів і осіб, які постраждали від війни» («VRW»)	«Ветеран війни» вживається у значенні, яке надане цьому терміну законом «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», за умови, що ветеран війни мав би право на такий статус на підставі своїх дій із захисту України або інвалідності внаслідок війни, що настала з 2014 року; і виключаючи категорію «ветеранів праці», передбачену цим законом, коли він був уперше прийнятий у 1993 році. * «Член сім’ї» (ветерана війни) означає дружину/чоловіка, сина/дочку та/або батьків.
3	Внутрішньо переміщена особа (ВПО) або особа, яка повернулася	«Внутрішньо переміщена особа» або «ВПО» вживається у значенні, яке надане цьому терміну Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», де «ВПО» визначається як громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка законно перебуває на території України і має право на постійне проживання в Україні, яка була змушена залишити або покинути своє місце проживання внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдного насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру. «Особа, яка повернулася» вживається у значенні, яке надане цьому терміну Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», де «особа, яка

		повернулася» визначається як особа, яка раніше була ВПО і добровільно повернулася до місця свого постійного проживання після того, як ситуація, що спричинила її переміщення, покращилася або вирішилася.
4	Особи з інвалідністю	«Інвалідність» означає довготривале фізичне, психічне, інтелектуальне або сенсорне порушення, яке у взаємодії з різними бар'єрами може перешкоджати повній та ефективній участі особи в житті суспільства нарівні з іншими.
5	Субпозичальники з територій, що постраждали від війни	ММСП, яке перемістило практично всю свою господарську діяльність з території, постраждалої від війни, або здійснює її на території України, яка постраждала від війни. «Території, що постраждали від війни» означає, у будь-який відповідний час, будь-які території України, які найбільше постраждали від війни Росії проти України, що включають основні адміністративні одиниці України (громади або «територіальні громади»), на яких проводяться (проводилися) військові операції або території, тимчасово окуповані Російською Федерацією, як це визначено урядом України відповідно до Постанови № 1364 від 6 грудня 2022 року «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані Російською Федерацією» та перелічені в Наказі № 309 від 22 грудня 2022 року «Про затвердження переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані Російською Федерацією» або в інших офіційних джерелах українського уряду, що містять перелік таких територій, постраждалих від війни, які можуть замінити згадані документи в майбутньому.
6	ММСП, очолювані жінками	«Підприємство, очолюване жінкою» означає компанію, підприємство, фірму, бізнес, фізичну особу-підприємця або іншу юридичну особу, де: а) виконується одна з умов: i. загальну відповідальність за оперативне управління* несе жінка (або жінки); або ii. відсоток акцій суб'єкта господарювання (якщо застосовується), що перебувають у прямій власності, за правом голосу та/або вартістю, жінки або жінок, перевищує 51%; або б) суб'єкт господарювання відповідає критеріям «очолюваного жінками» або «належного жінкам» бізнесу, встановленим законом або нормативними актами України або актом, опублікованим місцевим органом влади України.

7	ММСП, очолювані молоддю	«Підприємство, очолюване молоддю» означає компанію, підприємство, фірму, бізнес, фізичну особу-підприємця або іншу юридичну особу, де: (а) загальну відповідальність за оперативне управління* несе особа (або особи) віком до 35 років; або (б) відсоток акцій суб'єкта господарювання (якщо застосовується), що належать особі (особам) віком до 35 років, перевищує 50%.
---	-------------------------	--

* «Загальна відповідальність за оперативне управління» означає, стосовно фізичної особи та підприємства, що ця фізична особа обіймає найвищу керівну посаду на підприємстві (яка зазвичай є головним виконавчим директором, директором, генеральним директором або керуючим директором, або еквівалентною посадою).

Додаток 2: Обмеження

- Субпозичальник не може бути особою або організацією, яка перебуває під санкціями або включена до списку осіб чи організацій ЄБРР, які не мають права на отримання контракту, що фінансується ЄБРР, або на фінансування ЄБРР (<https://www.ebrd.com/ineligible-entities.html>) , та/або внесена до бази даних усіх юридичних та фізичних осіб, виключених з фінансування ЄС, створеної Європейською Комісією в межах бази даних EDES: (https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/how-it-works/annuallifecycle/implementation/anti-fraud-measures/edes/database_en)
- Субпозика не надається жодній особі або організації з метою фінансування будь-чого з переліченого нижче:
 - виробництво та/або торгівля військовим обладнанням;
 - фінансові установи або компанії, що надають фінансові послуги;
 - страховий бізнес;
 - виробництво або експорт тютюну або міцних алкогольних напоїв;
 - продаж тютюну або міцних алкогольних напоїв (крім випадків, коли продаж тютюну або міцних алкогольних напоїв є допоміжним видом діяльності суб'єкта господарювання);
 - казино або інші гральні заклади;
 - спекулятивні інвестиції в нерухомість або валюту чи будь-яка інша спекулятивна інвестиційна діяльність;
 - інвестиції в цінні папери будь-якого виду, включаючи інвестиції в акціонерний капітал інших компаній;
 - технології, що використовуються спеціально для діяльності з видобутку, переробки (включаючи рафінацію), транспортування (передачі та розподілу), зберігання та використання нафти і газу для виробництва електроенергії (крім власного споживання);
 - технології, що використовуються спеціально для спалювання, транспортування або видобутку вуглецевмістких копалин, таких як вугілля, мазут або горючі сланці;
 - будь-яка діяльність, що міститься в Списку виключень ЄБРР з екологічних та соціальних питань, як зазначено в Додатку 1 до відповідної Екологічної та соціальної політики ЄБРР;
 - без попередньої письмової згоди ЄБРР, будь-яка діяльність, що міститься в списку проєктів категорії А ЄБРР, як зазначено в Додатку 2 до відповідної Екологічної та соціальної політики ЄБРР, за умови, що фінансування таких субпроєктів вимагатиме виконання Вимог до результативності ЄБРР з 1 по 8 та 10;
 - виробництво одноразових пластикових виробів для споживчих потреб (не для медичних цілей);
 - котли, газова інфраструктура та обладнання, що працюють на невідновлюваному паливі.